

Zápisnica

z rokovania Rady vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny a etnické skupiny dňa 28. februára 2008 od 14.30 hod. na Úrade vlády SR, miestnosť č. 004

Prítomní: vid' podľa prezenčnej listiny.

Ospravedlnení: Marek Maďarič, minister kultúry SR; Ivan Laba – Zväz Rusínov – Ukrajincov Slovenskej republiky; Elena Hrubinová – Moravský kultúrny zväz; Natália Dostovalová – Zväz Rusov na Slovensku; Pavel Traubner – Kultúrny spolok židovských občanov na Slovensku; Jana Tomatová – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Marcela Gbúrová – Prešovská univerzita.

Program rokovania:

1. Otvorenie.
2. Informácia o návrhu Strednodobej koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike.
3. Informácia o návrhu Koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.
4. Informácia o návrhu zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
5. Informácia o stave príprav Druhej periodickej správy o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike.
6. Informácia o záverečnej správe z výskumu Kultúra spolužitia obyvateľov národnostne zmiešaných oblastí južného Slovenska.
7. Rôzne.
8. Záver.

Zápis

1. Otvorenie

1/ Rokovanie otvoril predseda Rady vlády SR pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej len „Rada“) a podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny pán Dušan Čaplovič („PPVL“). Privítal zúčastnených, predstavil program rokovania Rady a vyzval členov Rady k pripomienkovaniu a doplneniu programu. Program bol schválený bez pripomienok.

2/ PPVL v úvode rokovania poskytol informácie:

- o návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania národnostných menšín MŠ SR, ktorá bola v zmysle jeho zásadných pripomienok prepracovaná a schválená vládou SR dňa 19. decembra 2007;
- o druhej novelizácii antidiskriminačného zákona, ktorý bol dňa 14. februára 2008 schválený v NR SR. V rámci novelizácie zákona sa okrem iného schválilo prijímanie dočasných vyrovnávacích opatrení orgánmi štátnej správy zameraných na odstránenie foriem sociálneho a ekonomického znevýhodnenia a znevýhodnenia vyplývajúceho z dôvodu veku a zdravotného postihnutia, ktorých cieľom je zabezpečiť rovnosť príležitostí v praxi;
- o pripravovanej konferencii v rámci predsedníctva Slovenskej republiky vo Výbore ministrov Rady Európy dňa 11. marca 2008 v Štrasburgu k 10. výročiu nadobudnutia

platnosti Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín a 10. výročiu nadobudnutia platnosti Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov;

- o pripravovanej konferencii Rady Európy a Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity k problematike vzdelávania rómskych detí a mládeže v dňoch 8. – 9. apríla 2008 v Bratislave.

3/ Vyjadril poďakovanie za osobnú účasť členov Rady na „Follow-up seminári k implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín“, ktorý sa konal v priestoroch Úradu vlády SR dňa 7. decembra 2007. Organizáciu uvedeného podujatia vysoko ocenili aj prítomní predstavitelia diplomatického zboru akreditovaní v Slovenskej republike, zástupkyňa Rady Európy p. Kempf, členka Poradného výboru p. Ferenčuhová, zástupcovia štátnej správy, samosprávy a mimovládnych organizácií.

2. Informácia o návrhu Strednodobej koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike

Anina Botošová, splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity

1/ Prezentovala východiská a ciele navrhovanej Strednodobej koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike:

- východiskom koncepcie bolo Programové vyhlásenie vlády SR a výsledky analýz predchádzajúcich vládnych koncepcií;
- koncepcia je časovo rozvrhnutá na obdobie rokov 2008 – 2013;
- hlavným cieľom koncepcie je tvorba konceptuálneho modelu formovania priaznivejšieho prostredia marginalizovaných rómskych komunít zameraného na integráciu časti rómskej národnostnej menšiny do občianskej spoločnosti;
- aktuálne problémy koncepcie: výchova a vzdelávanie, zdravie a hygiena, zdravotná osveta a prevencia, zamestnanosť a ďalšie sociálne aktivity, bývanie;
- prierezové témy koncepcie: kultúra a formovanie vlastnej rómskej identity, zvyšovanie citlivosti verejnosti vo vzťahu k Rómom, rodová rovnosť, chudoba;
- v koncepcii je premietnutá podpora marginalizovaným rómskym komunitám prostredníctvom štrukturálnych fondov (horizontálna priorita - marginalizované rómske komunity);
- po dohode s MŠ SR bola v oblasti vzdelávania do koncepcie premietnutá časť „Koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania“;
- koncepcia definuje sociálne bývanie, sociálne zdravotníctvo a chudobu;
- v nadväznosti na koncepciu bude vypracovaný ďalší vládny materiál, ktorý bude obsahovať konkrétne programy vo vecnej príslušnosti jednotlivých rezortov tak, aby bola zabezpečená súčinnosť s jej cieľmi.

2/ Požiadala členov Rady o pripomienky a o vyjadrenie súhlasného stanoviska k materiálu, aby mohol byť predložený na rokovanie vlády SR.

Prezentovaná informácia bola členom Rady odovzdaná na rokovaní a je prílohou tejto zápisnice.

PPVL Dušan Čaplovič

V nadväznosti na vystúpenie splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity informoval členov o pripravovaných rokovaníach s MŽP SR a MP SR o možnosti vytvorenia pracovných príležitostí pre Rómov v rámci ochrany životného prostredia a rozvoja vidieka.

László Nagy, predseda Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien

1/ Vyjadril poďakovanie splnomocnenkyňi vlády SR za vypracovanie koncepcie a PPVL za zaradenie materiálu na rokovanie Rady.

2/ Vyzdvihol druhú časť koncepcie, kde sú presne pomenované problematické oblasti a cieľové skupiny.

3/ Upozornil na tri problematické oblasti koncepcie:

- terminológia: koncepcia používa dva pojmy „obyvatelia zo sociálne znevýhodneného prostredia“ a „marginalizované rómske komunity“;
- málo diferencovaný pohľad na rómsku komunitu: materiál nesústreďuje pozornosť na „integrovaných“ Rómov;
- vzdelávanie v rómskom jazyku: potreba urýchlenia procesu vzdelávania v rómskom jazyku.

4/ Informoval o pripravovanej odbornej konferencii o ochrane osobných údajov, ktorá sa bude konať pod jeho záštitou.

PPVL Dušan Čaplovič

Vyjadril poďakovanie p. Nagyovi za cenné pripomienky ku koncepcii a za prevzatie osobnej iniciatívy v problematike ochrany osobných údajov.

Ingrid Lukáčová, Kultúrne združenie občanov rómskej národnosti v Košiciach

Požiadala p. splnomocnenkyňu o poskytnutie bližších informácií o pracovnej skupine pre Horizontálnu prioritu marginalizované rómske komunity (HP MRK).

Anina Botošová, splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity

V reakcii na pripomienky ku koncepcii uviedla:

- jednotlivé rezorty používajú v súčasnosti vo vzťahu k rómskej národnostnej menšine odlišné pojmy a koncepcia to reflektuje. Do budúcnosti by sa malo s rezortmi dohodnúť, aby používali formuláciu „rómska národnostná menšina“;
- hlavnou cieľovou skupinou koncepcie sú ľudia, ktorí si nevedia pomôcť, ale koncepcia sa dotýka aj integrovaných Rómov;
- na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre sa pripravuje akreditovaný odbor - rómsky jazyk a história. V máji/júni 2008 sa pripravuje štandardizácia rómskeho jazyka. Bližšie informácie o procese štandardizácie rómskeho jazyka sú uvedené na internetovej stránke ÚSVRK;
- pracovná skupina pre HP MRK je v zmysle manuálu k horizontálnym prioritám zostavená z odborného tímu z jednotlivých rezortov. Menný zoznam bude k dispozícii p. Lukáčovej na požiadanie.

PPVL Dušan Čaplovič

Záverom k 2. bodu uviedol, že pre koncepciu bude z hľadiska realizovateľnosti potrebné finančné zabezpečenie.

3. Informácia o návrhu Koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Bibiana Obrimčáková, štátna tajomníčka Ministerstva školstva SR

Prezentovala východiská, hlavné princípy a ciele Koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.

- koncepcia bola schválená na porade vedenia MŠ SR dňa 16. októbra 2007;
- v dňoch 25. októbra 2007 – 7. novembra 2007 bola predmetom medzirezortného pripomienkového konania;

- dňa 11. decembra 2007 bola prerokovaná a schválená v Rade vlády SR pre verejnú správu;
- dňa 19. decembra 2007 bola predmetom rokovania vo vláde SR, pričom rokovanie bolo prerušené z dôvodu požiadavky o prerokovaní v Rade vlády SR pre národnostné menšiny a etnické skupiny.

Hlavné zámery koncepcie sú: predškolská výchova a vzdelávanie; základné vzdelávanie; stredoškolské vzdelávanie; vysokoškolské vzdelávanie; ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov; psychologické a výchovné poradenstvo a prevencia; rómsky jazyk; celoživotné vzdelávanie.

PPVL Dušan Čaplovič

1/ Uviedol, že Strednodobá koncepcia rozvoja rómskej národnostnej menšiny a Koncepcia výchovy a vzdelávanie rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania sa vzájomne zosúladi, pričom Strednodobá koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny je prierezová, z ktorej budú vychádzať ďalšie koncepcie.

2/ Otvoril diskusiu k bodu 3. programu.

Ingrid Lukáčová, Kultúrne združenie občanov rómskej národnosti v Košiciach

1/ V návrhu uznesenia v bode C.1:

- navrhla doplniť typ učilišťa (dvojiročné alebo trojiročné);
- navrhla zmeniť formuláciu „možnosť vykonať maturitnú skúšku z predmetu rómsky jazyk“ na „povinnosť vykonať maturitnú skúšku z predmetu rómsky jazyk“.

2/ V návrhu uznesenia v bode C.2:

- do novelizácie zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR 2/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov zapracovať aj normatív na žiaka strednej školy zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Bibiana Obrimčáková, štátna tajomníčka Ministerstva školstva SR

V nadväznosti na pripomienky p. Lukáčovej uviedla, že:

- koncepcia je východiskovým materiálom pre paragrafové znenie zákona o výchove a vzdelávaní. V nadväznosti na pripravovaný zákon sa budeprehodnocovať aj normatív vo vzťahu k základným a stredným školám. V rámci uvedeného procesu by bolo možné pripomienku k financovaniu škôl akceptovať.
- v budúcnosti by sa mohlo uvažovať aj s povinnosťou vykonať maturitnú skúšku z predmetu rómsky jazyk.
- MŠ SR pre rok 2008 zvýšilo finančné prostriedky pre asistentov učiteľa približne o 30 mil. Sk. V tých krajoch, kde sa najviac využívajú asistenti učiteľa (banskobystrický, košický a prešovský kraj) získajú o 97 asistentov viac. Súčasne sa uvažuje o zvýšení miezd v priemere o 1250 Sk.

Rastislav Murín, Ministerstvo školstva SR

V reakcii na p. Lukáčovú uviedol, že:

- v súčasnosti sa poskytujú finančné prostriedky na asistentov učiteľa na základných školách, na stredných školách sa neposkytujú z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. V budúcnosti by sa malo taktiež uvažovať aj o žiakoch stredných škôl zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- v budúcnosti by sa mal vypracovať normatív na žiakov základnej školy zo sociálne znevýhodneného prostredia, aby školy mohli využiť prostriedky nielen na asistentov učiteľa, ale aj na zriadenie učební, nákup školských pomôcok a iné.
- normatív škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a normatív škôl s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny je odlišný, pretože normatívy vychádzajú z odlišných učebných plánov. Z uvedeného dôvodu majú školy s vyučovacím jazykom

národnostnej menšiny zvýšený normatív. Ak by sa mali zrovnoprávniť normatívy u škôl s vyučovacím jazykom a škôl s vyučovaním jazyka národnostných menšín - musia sa upraviť aj učebné plány.

László Nagy, predseda Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien

Zdôraznil zástupcom MŠ SR, že na Slovensku by sa malo budovať rómske národnostné školstvo, ktorého súčasťou by mala byť aj kultúra a história, nielen jazykové vzdelávanie.

PPVL Dušan Čaplovič

Vyjadril súhlasné stanovisko k pripomienke p. Nagya.

Bibiana Obrimčáková, štátna tajomníčka Ministerstva školstva SR

Vydvihla pripomienku p. Nagya a uviedla, že MŠ SR sa snaží skvalitniť podmienky národnostného školstva a v tomto smere aj pre Rómov. V rámci schválených experimentálnych overovaní do roku 2009 sa MŠ SR zameriava na overovanie učebných plánov, tvorbu učebných osnov a vzdelávacích štandardov predmetu rómsky jazyk a literatúra a predmetu rómske reálie pre základné školy, gymnáziá s osemročným štúdiom a stredné školy. V rokoch 2006 a 2007 boli vydané - učebnica rómskeho dejepisu, pravidiel rómskeho jazyka, antológia rómskych spisovateľov a ďalšie učebné materiály.

Anina Botošová, splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity

Vyjadrila súhlasné stanovisko so stanoviskom p. Obrimčákovvej a p. Nagya. Zdôraznila potrebu širšej multikulturality vo vzdelávacom systéme SR.

Pavol Mešťan, Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry

V súvislosti s otázkou kultúry uviedol, že MK SR podporuje oblasť kultúry príslušníkov rómskej národnostnej menšiny. Príkladom podpory je aj Múzeum kultúry Rómov na Slovensku, ktoré je v systéme Slovenského národného múzea súčasťou národnostných múzeí. Vyjadril poďakovanie splnomocnenkyňi za podporu rozvoja múzea. Informoval, že múzeum sa bude snažiť nájsť finančné prostriedky na akvizície a rozširovať svoje pobočky. Múzeum môže vyvíjať aj publikačnú činnosť.

Pavel Doležal, Český spolek na Slovensku

Položil otázku, či sa bude koncepcia zaoberať tými školami, kde budú prevládať rómski žiaci a či bude koncepcia uvažovať s kontrolou použitia finančných prostriedkov z eurofondov pre rómske projekty.

Anina Botošová, splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity

V nadväznosti na otázky p. Doležala uviedla, že:

- s výnimkou osemročného „Gándiho gymnázia“ v Lučenci neexistujú čisto „rómske školy“, ale školy, kde prevládajú rómski žiaci;
- projekty musia byť merateľné, s presne stanovenými indikátormi. V tejto súvislosti sa Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity rozšíri o 35 euroúradníkov, z ktorých bude 17 pôsobiť v teréne a vykonávať kontrolu;
- pripraví sa informatívny materiál pre vládu SR a členov Rady, kde budú informácie o použití finančných prostriedkov.

PPVL Dušan Čaplovič

V súvislosti s finančnými prostriedkami z eurofondov zdôraznil, že rómske, ale aj nerómske projekty, ktoré budú pomáhať aj rómskym obyvateľom sa budú na jednotlivých rezortoch dôsledne kontrolovať. Cieľom bude poskytnúť uvedené prostriedky predovšetkým samosprávam, ktoré najlepšie poznajú situáciu v danom regióne a budú ich vedieť

aj kontrolovať. Samosprávy by mali uzatvárať dohody s jednotlivými mimovládnyimi organizáciami, pretože rozdeľovanie prostriedkov z centra pre MVO a iné organizácie je ťažko kontrolovateľné.

Ján Jaraba, Ministerstvo školstva SR

V nadväznosti na otázku p. Doležala uviedol, že ak vznikne spoločenská objednávka pre vznik základnej alebo strednej školy s vyučovacím jazykom rómskej národnostnej menšiny nebude to problém.

Ingrid Lukáčová, Kultúrne združenie občanov rómskej národnosti v Košiciach

V súvislosti s financovaním škôl položila nasledovné otázky:

- či sa v rámci normatívoov pre základné školy využívajú financie na asistentov učiteľa efektívne – aby boli prijímaní rómski asistenti učiteľa, ktorí ovládajú rómsky jazyk a nehradili sa tým iné výdavky školy;
- ako sa bude zvyšovať vzdelanostná úroveň rómskych žiakov pri ich vstupe na stredné školy, ak existuje normatív len pre asistentov učiteľa na základných školách a nie pre stredné školy.

Rastislav Murín, Ministerstvo školstva SR

V nadväznosti na otázky p. Lukáčovej zdôraznil, že v budúcnosti sa vytvorí normatív na žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia a zriaďovateľ – škola si sama určí, na aký účel tieto finančné prostriedky využije (na zaplatenie asistenta učiteľa, nákup potrebných materiálov a iné výdavky, ktoré má so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia). Normatív by mal vstúpiť do platnosti od 1. januára 2009.

Ivan Bandurič, Rusínska obroda

Položil otázku, akým spôsobom sa prerozdeľujú finančné prostriedky na zmiešaných školách, s rôznymi druhmi tried.

Rastislav Murín, Ministerstvo školstva SR

V nadväznosti na otázku p. Banduriča uviedol, že existujú školy s vyučovacím jazykom slovenským, školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny. V zmiešanej škole sa vykazujú žiaci zvlášť (žiaci v triede s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny dostanú zvýšený normatív a žiaci v triede s vyučovacím jazykom slovenským dostanú základný normatív).

Ivan Bandurič, Rusínska obroda

Zdôraznil, že je potrebné zvýšiť normatív aj pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

PPVL Dušan Čaplovič

Vyjadril poďakovanie za úvodné slovo ku koncepcii p. štátnej tajomníčke, za všetky námety a pripomienky k návrhu koncepcie zo strany diskutujúcich, ktoré budú predmetom zapracovania.

Prezentovaná informácia bola členom Rady odovzdaná na rokovaní a je prílohou tejto zápisnice.

4. Informácia o návrhu zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Bibiana Obrimčáková, štátna tajomníčka Ministerstva školstva SR

Prezentovala návrh zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Školský zákon bol vypracovaný na základe Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2006 až 2010 a následného Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2007. Návrh zákona vychádza taktiež zo schváleného Legislatívneho zámeru návrhu zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vláda SR schválila svojím uznesením č. 879 zo 17. októbra 2007. V mesiacoch december a január sa uskutočnilo medzirezortné pripomienkové konanie a verejná diskusia k návrhu zákona. Navrhovaná právna úprava má za cieľ vytvoriť priestor na uskutočnenie reformných zmien vo výchove a vzdelávaní a to prostredníctvom definovania pojmov a základných princípov, ktoré sa týkajú výchovy a vzdelávania v regionálnom školstve, určenia spôsobu uskutočňovania výchovy a vzdelávania prostredníctvom dvojúrovňových výchovno-vzdelávacích programov na školách a v školských zariadeniach uvedených v sústave škôl a školských zariadení v nadväznosti na dosiahnutý stupeň vzdelania, stanovenie desaťročnej povinnej školskej dochádzky, určiť proces a systém výchovy a vzdelávania v materských školách, základných školách a stredných školách.

László Szarka, Ústav pre výskum etnických menšín Maďarskej akadémie vied

1/ V súvislosti s prerokovaním školského zákona vyjadril ľútosť, že na zasadnutie Rady neboli osobitne prizvaní zástupcovia Zväzu maďarských pedagógov a maďarských katedier.

2/ Prezentoval spoločné stanovisko maďarských organizácií pripravené v spolupráci s p. Nagyom:

- školský zákon má mimoriadne veľký dosah aj na vyučovanie škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín;
- v rámci štátnej školskej sústavy SR školy s vyučovacím jazykom maďarským tvoria jedinečnú, tradičnú a vyspelú inštitucionálnu bázu pre výchovu a vzdelávanie žiakov najväčšej národnostnej menšiny v SR v ich materinskom jazyku (učebné osnovy, vzdelávacie programy, profesori, absolventi);
- v školskej sústave SR absentuje štátne pedagogické a metodické centrum pre školy s vyučovacími jazykmi národnostných menšín;
- návrh zákona rozširuje školskú sústavu o jazykové a iné špeciálne školy, ale neuvádza školy s vyučovacími jazykmi národnostných menšín – je potrebné to dopracovať;
- vyrovnanie počtu vyučovacích hodín slovenského jazyka a literatúry s počtom hodín materinského jazyka spôsobí uniformizovanie štruktúry učebných predmetov, nedostatok možnosti voľného výberu v rámci školských pedagogických programov a zvýšenú závislosť od štátneho dozoru;
- najväčším nedostatkom návrhu zákona sú nejasné ciele v jazykovom profile národnostných menšín;
- učebnice slovenského jazyka pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín sú zastarané s nevyhovujúcimi textami, z uvedeného dôvodu by bolo žiaduce umožniť slobodný výber učebníc;
- v rámci legislatívneho procesu boli doteraz takmer všetky odborné pripomienky škôl odmietnuté, čo je v rozpore s Európskou chartou regionálnych alebo menšinových jazykov;
- je potrebné stiahnuť návrh zákona a v rámci nového harmonogramu legislatívneho procesu vytvoriť štandardné odborné komisie za účasti odborníkov zastupujúcich maďarskú národnostnú menšinu a iné menšiny.

Ondrej Pöss, Karpatskonemecký spolok na Slovensku

Položil otázku, akým spôsobom zákon pojednáva o vzdelávaní príslušníkov národnostných menšín.

Ladislav Haas, MŠ SR

V reakcii na p. Pössa uviedol, že návrh zákona:

- je pre verejnosť k dispozícii na internetovej stránke MŠ SR;

- má vytvoriť pre všetkých občanov SR jednotné podmienky na výchovu a vzdelávanie od materských škôl až po štúdium na vysokých školách;
- hovorí o filozofii a mechanizme výchovy a vzdelávania;
- obsah vzdelávania bude súčasťou iného materiálu pripravovaného Štátnym pedagogickým ústavom;
- pojednáva o právnom postavení škôl – od materskej školy až po strednú školu, pričom školská sústava naďalej zostáva jednotná;
- rieši výchovno-vzdelávací jazyk ako taký, pričom vyučovacím jazykom v školách a výchovným jazykom v školských zariadeniach je štátny jazyk Slovenskej republiky, ak tento zákon neustanovuje inak;
- deťom a žiakom občanov patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám zabezpečuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na výchovu a vzdelávanie v ich jazyku za podmienok ustanovených týmto zákonom. Súčasťou výchovy a vzdelávania v základných školách a stredných školách s iným vyučovacím jazykom ako je štátny jazyk je aj povinný vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra najmenej v rozsahu vyučovania predmetu jazyka národnostnej menšiny;
- výchova a vzdelávanie sa pre deti a žiakov občanov patriacim k národnostným menšinám zaručuje v školách a v triedach, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v jazyku príslušnej národnostnej menšiny; v školách a v triedach, v ktorých je jedným z vyučovacích predmetov jazyk národnostnej menšiny a vyučovacím jazykom ostatných vyučovacích predmetov je štátny jazyk; v školských zariadeniach, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v jazyku národnostnej menšiny;
- v paragrafe 67 rieši prijímacie konanie na školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín, ako aj na štátnych školách;
- na školách a školských zariadeniach v SR sa používajú učebnice schválené MŠ SR. Môžu sa používať aj ďalšie učebnice, ale taktiež schválené MŠ SR. Učebnice sú základnou učebnou pomôckou pri výchove a vzdelávaní a pri vysokej migrácii občanov musí byť zabezpečený integrujúci prvok vo výchove a vzdelávaní.

Bibiana Obrimčáková, štátna tajomníčka Ministerstva školstva SR

Uviedla, že riaditelia škôl a pedagogickí zamestnanci budú môcť vstupovať do obsahu vzdelávania svojej školy pri príprave školského vzdelávacieho programu, čo je veľmi progresívne a moderné.

László Nagy, predseda Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien

1/ Kriticky zdôraznil, že:

- pri príprave návrhu zákona neboli prizvaní odborníci za maďarskú národnostnú menšinu, z uvedeného dôvodu bolo stanovisko odborníkov prezentované členom Rady;
- návrh zákona znižuje existujúci štandard práv príslušníkov národnostných menšín;
- zákon nepojednáva len o filozofii a mechanizme výchovy a vzdelávania, ale zasahuje aj do obsahovej stránky;
- národnostné školstvo sa netýka len jazykov, ale aj kultúry a identity.

2/ Ponúkol spoluprácu pri príprave návrhu zákona.

PPVL Dušan Čaplovič

V nadväznosti na pripomienky uviedol, že:

- v Rade pre národnostné školstvo (poradný orgán ministra školstva SR) je p. László Szigeti, poslanec NR SR, ktorý rokoval o návrhu zákona s ministrom školstva SR;
- spoločné stanovisko zástupcov maďarskej národnostnej menšiny sa len sčasti dotýka školského zákona a z veľkej časti sa dotýka obsahovej stránky výchovy a vzdelávania, ktorá je v rámci odborných kruhov predmetom rozsiahlej diskusie. Otázka vzniku štátneho pedagogického a metodického centra nebola presadená za minulej vlády. Otázka vyrovnaní počtu hodín sa bude veľmi citlivo riešiť v rámci obsahovej prípravy.

Bibiana Obrimčáková, štátna tajomníčka Ministerstva školstva SR

1/ Informovala o aktuálnom priebehu prípravy obsahovej stránky výchovy a vzdelávania:

- v súčasnosti prebiehajú diskusie s učiteľmi: v dňoch 6. – 7. marca 2008 v Krpáčove a 10. - 11. marca 2008 v Prešove;

2/ Požiadala členov Rady o nahlásenie mien pedagógov, ktorí by mohli byť prizvaní na ďalšie stretnutia a participovať na príprave obsahu.

László Szarka, Ústav pre výskum etnických menšín Maďarskej akadémie vied

Zdôraznil, že školský zákon má mimoriadny dosah aj na obsahovú oblasť výchovy a vzdelávania.

Gyöngyi Lednecká, Štátny pedagogický ústav

V súvislosti s obsahovou prestavbou uviedla, že:

- v súčasnosti sa pripravujú rámcové učebné plány, kde sa určujú hodinové dotácie pre jednotlivé učebné predmety, pričom jednotlivé ročníky musia mať určitý počet hodín a rámec, ktorý nie je možné zvyšovať. Z uvedeného dôvodu sa v niektorých prípadoch museli skracovať hodiny;
- uvažuje sa o zmene filozofie a koncepcie vyučovacích jazykov tak, aby žiaci získali jazykové kompetencie;
- štátom garantované hodiny sú určené v štátnych rámcových učebných plánoch a v štátnom vzdelávacom programe;
- v školských vzdelávacích programoch bude rozšírené doplňujúce učivo, ktoré si školy určia sami, podľa svojich možností a požiadaviek;
- v predmetových komisiách pre maďarský jazyk a slovenský jazyk sú zastúpení odborníci pre národnostné školstvo a jazykovedci zo všetkých univerzít, Štátnej školskej inšpekcie, metodických centier a učitelia zo základných škôl;

PPVL Dušan Čaplovič

Navrhol, aby sa do obsahovej prípravy zapojili aj zástupcovia Zväzu maďarských pedagógov a prerokovanie tejto problematiky zaradilo na ďalšie rokovanie Rady.

Ivan Bandurič, Rusínska obroda

1/ Požiadal zástupcov MŠ SR, aby v rámci školského zákona venovali mimoriadnu pozornosť aj rozvoju rusínskeho školstva.

2/ Uviedol, že rusínske školstvo je v súčasnosti zanedbané. V materských školách v rusínskych obciach deti neovládajú a nerozprávajú sa v rusínskom jazyku, pretože učiteľky ich k tomu nevedú. Ohrozuje sa tým samotná rusínska kultúra. Jeden z problémov je aj nedostatok kvalifikovaných učiteľov. Koncepcia výchovy a vzdelávania národnostných menšín bola predstaviteľmi rusínskej národnostnej menšiny prijatá, ale v rámci jej implementácie je potrebné prihliadať aj na rusínske školstvo.

Emília Hrušíková, Pôvodný kultúrny zväz Bulharov a ich priateľov na Slovensku „Christo Botev“

Položila otázku, akým spôsobom by bolo možné zapojiť bulharskú národnostnú menšinu do prípravy školského zákona, s cieľom zachovať bulharskú škôlku.

PPVL Dušan Čaplovič

V reakcii na p. Hrušíkovú uviedol, že školský zákon nie je zameraný na inštitucionálne zabezpečenie, ktoré sa bude riešiť osobitne. Financovanie materských škôl sa týka originálnych a prenesených kompetencií miest a obcí. V súvislosti s podporou bulharského školstva v SR sa bude hľadať osobitný model.

Pavel Doležal, Český spolek na Slovensku

Navrhol, aby MŠ SR pozvalo zástupcov z jednotlivých organizácií a národnostných menšín a doriešiť konkrétne problémy školského zákona. Výsledok z rokovania by mal byť predmetom rokovania Rady.

László Nagy, predseda Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien

Požiadol o stiahnutie školského zákona z rokovania vlády SR a ponúkol spoluprácu pri príprave nového znenia školského zákona.

PPVL Dušan Čaplovič

Uviedol, že Rada je poradným orgánom vlády SR, ktorá môže odporučiť vláde SR návrhy, ale vláda ich nemusí akceptovať. Školský zákon bude ešte predmetom rokovania v NR SR. Dôležitá bude hlavne obsahová stránka vzdelávania (tvorba učebníc, kvalita textov a pedagogického zboru).

Ján Bača, Národná hromada 2000

- 1/ Zdôraznil, že povinnosťou zástupcov národnostných menšín v Rade by mala byť komunikácia s ďalšími organizáciami národnostných menšín a ich informovanie o výsledkoch zasadnutí.
- 2/ Navrhol rozšíriť tvorbu slovensko-maďarskej učebnice histórie aj na všetky ostatné národnostné menšiny.
- 3/ Požiadol o distribúciu informatívneho materiálu o Národnej hromade 2000 a jej aktivitách všetkým členom Rady vrátane expertov.

PPVL Dušan Čaplovič

Záverom k bodu 4. uviedol, že do obsahovej prípravy vzdelávania by mal byť zapojený čo najvyšší počet odborníkov, ktorí by mali analyzovať pripomienky členov Rady vznesené na rokovaní.

Prezentovaná informácia bola členom Rady odovzdaná na rokovaní a je prílohou tejto zápisnice.

5. Informácia o stave príprav Druhej periodickej správy o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike.

Michaela Ležáková, Ministerstvo zahraničných vecí SR

- 1/ Úvodom ospravedlnila neúčast riaditeľky odboru ľudských práv a Rady Európy MZV SR na rokovaní Rady z dôvodu jej zahraničnej pracovnej cesty.
- 2/ Prezentovala informáciu o stave prípravy správy o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v SR:
 - správa bude reagovať na odporúčania Výboru expertov a na odporúčania Výboru ministrov Rady Európy;
 - MZV SR je gestorm pre vypracovanie správy a v tejto súvislosti v októbri 2007 listom požiadalo zainteresované rezorty o zaslanie podkladových materiálov, ktoré budú využité pri príprave druhej periodickej správy;
 - v januári 2008 sa v priestoroch MZV SR uskutočnila koordinačná porada, kde boli prizvaní zástupcovia rezortov, ktorí sú kontaktnými osobami pre prípravu správy;
 - v súčasnosti sa finalizuje vypracovanie správy, ktorá bude v blízkom čase predmetom medzirezortného pripomienkového konania.

Prezentovaná informácia bola členom Rady odovzdaná na rokovaní a je prílohou tejto zápisnice.

6. Informácia o záverečnej správe z výskumu Kultúra spolužitia obyvateľov národnostne zmiešaných oblastí južného Slovenska.

Dušan Sopóci, sociológ

Prezentoval závery vyplývajúce z dvoch výskumov spolužitia obyvateľstva národnostne zmiešaných oblastí južného Slovenska:

- prvý výskum „Postavenie Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR“ sa uskutočnil v roku 2001 prostredníctvom Národného osvetového centra a druhý výskum „Kultúra spolužitia obyvateľov národnostne zmiešaných oblastí južného Slovenska“ uskutočneného Národným osvetovým centrom v roku 2007 v spolupráci s organizáciou Fórum inštitút pre výskum menšín so sídlom v Šamoríne;
- výsledky z výskumu z roku 2001 sa porovnali s výsledkami výskumu z roku 2007, pričom možno hovoriť o niektorých základných vývojových trendoch v oblasti utvárania vzájomných vzťahov spolužitia Slovákov a Maďarov na juhu Slovenska.

Predmetom výskumov boli najmä tieto okruhy skutočností:

- vzťahy Slovákov a Maďarov na jazykovo zmiešaných územiach južného Slovenska,
- mocenský aspekt vzťahov Slovákov a Maďarov na týchto územiach,
- faktory utvárania vzťahov Slovákov a Maďarov na jazykovo zmiešaných územiach,
- rovnosť, prípadne i nerovnosti a diskriminácia občanov SR slovenskej alebo maďarskej národnosti na týchto územiach,
- reflektovanie uvedených skutočností občanmi SR žijúcimi na jazykovo zmiešaných územiach,
- miera ovládania a používanie štátneho a materinského jazyka obyvateľmi národnostne zmiešaných území Slovenskej republiky,
- možnosti vzdelávania, výchova a vzdelávanie v štátnom a materinskom jazyku na jazykovo zmiešaných územiach,
- stav a prejavy národného povedomia Slovákov a Maďarov žijúcich na jazykovo zmiešaných územiach,
- záujem o pestovanie národného povedomia u Slovákov a Maďarov žijúcich na jazykovo zmiešaných územiach a ich návrhy spôsobov jeho pestovania.

Objektom výskumov boli obyvatelia dvanástich okresov južného Slovenska (Dunajská Streda, Galanta, Šaľa, Komárno, Nové Zámky, Levice, Veľký Krtíš, Lučenec, Rimavská Sobota, Revúca, Rožňava a Trebišov), v ktorých tvoria obyvatelia maďarskej národnosti viac ako 25% ich obyvateľstva.

Prezentovaná informácia bola členom Rady odovzdaná na rokovaní a je prílohou tejto zápisnice.

PPVL Dušan Čaplovič

1/ Privítal uskutočnenie výskumu.

2/ Zdôraznil, že podobné výskumy by bolo potrebné realizovať aj v iných jazykovo zmiešaných územiach Slovenska.

Béla Hrubík, Csemadok

1/ Kriticky skonštatoval, že v roku 2007 bolo na financovanie menšinovej kultúry na Slovensku vyčlenených 80 mil. Sk, pričom z tejto sumy dostala maďarská menšina 51,5 mil. Sk. V roku 2008 bolo vyčlenených 104 mil. Sk a z toho pre maďarskú menšinu 53,1 mil. Sk – čím došlo k 10%-nému poklesu podpory financovania maďarskej menšiny.

2/ V súvislosti so závermi výskumu pripomenul záväzok predchádzajúcej aj súčasnej vlády SR - znižovať regionálne rozdiely, pričom v súčasnosti väčšina financií nesmeruje na južné Slovensko.

3/ Navrhol, aby bol prijatý zákon o financovaní činnosti Csemadoku (podobný ako zákon o Matici Slovenskej) a zákonom zriadený Osvetový inštitút Maďarov na Slovensku – uvedené zákony by mohli byť súčasťou zákona o financovaní menšinových kultúr.

Jana Kresáková, generálna riaditeľka sekcie menšinových a regionálnych kultúr, Ministerstvo kultúry SR

1/ V reakcii na p. Hrubíka uviedla, že v súčasnosti nie je možné hovoriť o presných sumách podpory menšinovej kultúry na rok 2008, pretože protokoly grantových komisií ešte nie sú podpísané ministrom kultúry SR. Doteraz sa celkom rozdeľovala suma 99 294 000 Sk, z toho maďarská národnostná menšina dostala sumu 53 144 000 Sk; na kultúrnu politiku je vyčlenených 7 mil. Sk, kde prevažujú projekty maďarskej národnostnej menšiny.

2/ Navrhla, aby sa v prípade záujmu na ďalšom zasadnutí Rady podrobnejšie prediskutovala problematika financovania kultúry národnostných menšín MK SR.

Ján Bača, Národná hromada 2000

Položil otázku, kto môže iniciovať podobný výskum v severovýchodnom regióne Slovenska a či je možné zapojiť sa do tvorby výskumných otázok.

Dušan Sopóci, sociológ

V reakcii na p. Baču uviedol, že o realizáciu výskumov sa možno uchádzať v rámci jednotlivých grantových výziev a súťaží. Zadávateľ výskumu následne konzultuje priebeh výskumu s projektantom výskumu.

Ivan Bandurič, Rusínska obroda

V reakcii na p. Baču uviedol, že rusínska národnostná menšina má podobný výskum, ktorý realizoval Spoločensko-vedný ústav. Závěry výskumu boli vydané v brožúre.

Béla Hrubík, Csemadok

1/ Zdôraznil, že Csemadok má výbornú spoluprácu so sekciou regionálnych a menšinových kultúr MK SR.

2/ Informoval, že na budúci rok bude Csemadok oslavovať 60. výročie vzniku.

PPVL Dušan Čaplovič

Uviedol, že vláda SR si je vedomá záväzku znižovať regionálne rozdiely a v tejto súvislosti bude predovšetkým podporovať výstavbu diaľnic, premostenie riek, budovanie technologických a priemyselných parkov.

László Nagy, predseda Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien

1/ Vyjadril poďakovanie p. Sopóciemu za realizáciu výskumu.

2/ Uviedol nasledovné pripomienky k záverom výskumu:

- pri porovnaní celkového obrazu (2001 a 2007) nastal v roku 2007 zhoršený obraz a vzájomný vzťah Slovákov a Maďarov;
- komunikačné prostriedky sú na juhu Slovenska diametrálne odlišné u Slovákov a Maďarov.

3/ Navrhol uskutočniť typologický výskum napríklad o spolunažívaní Rómov a Slovákov; Rómov a Maďarov prostredníctvom Spoločensko-vedného ústavu v Košiciach a v Bratislave a s podporou vlády SR, Úradu vlády SR a Rady.

PPVL Dušan Čaplovič

Privítal návrh p. Nagy a uviedol, že najdôležitejšie je samotné zadanie výskumu. V budúcnosti by sa mohli uvedené prieskumy realizovať aj prostredníctvom Štatistického úradu SR.

Dušan Sopóci, sociológ

1/ Uviedol, že výskum sa realizoval prostredníctvom grantu MK SR, ktorý získal Fórum inštitút pre výskum menšín so sídlom v Šamoríne.

2/ Zdôraznil, že pri takýchto kvantitatívnych výskumoch nie je možné uskutočniť hĺbkové zisťovanie, ako pri kvalitatívnych výskumoch.

László Szarka, Ústav pre výskum etnických menšín Maďarskej akadémie vied

1/ Vyjadril ľútosť nad neprezentovaním záverov druhej polovice výskumu, ktorý realizovala p. Meszárosová (Fórum inštitút pre výskum menšín so sídlom v Šamoríne) a ktorý sa v súčasnosti publikuje v denníku Ujszó.

2/ Výber lokalít v rámci výskumu nepovažoval za reprezentatívny.

3/ Navrhol, aby sa v spolupráci s Etnologickým ústavom v Gemeri realizoval rómsky výskum.

Augustín Jozef Lang, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR

1/ Informoval, že v rámci Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre otázky kultúry a tlače, ktorá pripravuje realizáciu spoločného výskumu je možné naviazať spoluprácu s p. Szarkom.

2/ Uviedol, že Fórum inštitút získava pravidelne finančné prostriedky z MK SR na výskumy, pričom sa nejedná o objednávku. Najnovšie získala financie na výskum aj Stredoeurópska univerzita so sídlom v Nitre.

PPVL Dušan Čaplovič

V závere k bodu 6. uviedol, že odporúčania v oblasti realizácie podobných typov výskumov sa budú podporovať a závery z výskumov sa budú využívať aj pre činnosť Rady.

7. Rôzne

Ivan Bandurič, Rusínska obroda

1/ Pozval členov Rady na Bardejovské slávnosti.

2/ Uviedol nasledovné návrhy:

- prostredníctvom Historického ústavu SAV vydať štúdiu o národnostných menšinách na Slovensku z hľadiska ich historického vývoja;
- v budúcnosti rozdeľovať finančné prostriedky na MK SR podľa skutočných potrieb príslušníkov národnostných menšín a nie podľa ich počtov;
- zvolať pod záštitou podpredsedu vlády SR spoločné stretnutie všetkých zástupcov z organizácií zastupujúcich rusínsku národnostnú menšinu.

Ingrid Lukáčová, Kultúrne združenie občanov rómskej národnosti v Košiciach

1/ Požiadala členov Rady o podporu návrhu – uznať 8. apríl (medzinárodný deň Rómov) za významný deň v SR a uviesť 8. apríl ako významný deň v zákone č. 241/1993 Zb. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja, pamätných a významných dňoch. Iniciátorom tohto návrhu je občianske združenie Spolu so sídlom v Kremnici, jeho partneri, členovia sympatizanti a k výzve sa pripojili aj ďalšie občianske združenia.

2/ Zdôraznila, že uvedeným gestom by Slovenská republika mohla ako prvá uznať deň Rómov za významný deň na svojom území.

3/ Požiadala p. Nagya ako predsedu Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien, aby pomohol túto iniciatívu prezentovať a konzultovať s poslancami NR SR.

PPVL Dušan Čaplovič

Vyjadril podporu tejto iniciatíve a uviedol, že 8. apríl je významný deň, v ktorý sa bude na Slovensku konať aj európska rómska konferencia k problematike vzdelávania.

8. Záver

1. Rada vzala na vedomie Informáciu o návrhu Strednodobej koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike.
2. Rada vzala na vedomie návrh Koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania a odporučila jeho predloženie na rokovanie vlády SR s pripomienkami členov Rady.
3. Rada odporučila, aby MŠ SR a ŠPÚ zapojili oslovených zástupcov národnostných menšín (vrátane Zväzu maďarských pedagógov) do prípravy obsahovej stránky výchovy a vzdelávania a aby sa uvedená problematika prerokovala na ďalšom zasadnutí Rady.
4. SEPM ÚV SR bude distribuovať členom Rady a prizvaným zástupcom štátnej správy a expertom Informatívny materiál o Národnej hromade 2000 a jej aktivitách.
5. Rada vzala na vedomie Informáciu o záverečnej správe z výskumu Kultúra spolužitia obyvateľov národnostne zmiešaných oblastí južného Slovenska.
6. Rada vyjadrila podporu návrhu - uznať 8. apríl za významný deň v Slovenskej republike.

PPVL Dušan Čaplovič sa na záver rokovania poďakoval všetkým členom a prizvaným zástupcom za účasť a ukončil rokovanie.

Za správnosť

JUDr. Marek Lisánsky
tajomník Rady

Prílohy:

- Informácia o návrhu Strednodobej koncepcie rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike;
- Informácia o návrhu Koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania;
- Informácia o návrhu zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Informácia o stave priprav Druhej periodickej správy o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike;
- Informácia o záverečnej správe z výskumu Kultúra spolužitia obyvateľov národnostne zmiešaných oblastí južného Slovenska;
- Informatívny materiál o Národnej hromade 2000 a jej aktivitách.